

Projekt „Digitální knihovna pro šedou literaturu – funkční model a pilotní realizace“

Identifikační kód DC08P02OUK007

Zpráva o výsledcích řešení programového projektu v roce 2009

Hlavní řešitel:
Národní technická knihovna
Technická 9/2710
160 80 Praha 6

Řešitelský tým:
PhDr. Petra Pejšová, PhDr. Radka Římanová, Mgr. Iveta Fürstová, Bc. Bohdana Frantíková, Ing. Jindřich Dolanský, Bc. Václav Jansa,

Spoluřešitel:
Vysoká škola ekonomická v Praze
Nám. W. Churchila 4
130 67 Praha 3

Řešitelský tým:
Ing. Jan Mach, Ing. Václav Šubrta

12. listopadu 2009

A) Konstatační část

A1) Rešerše

Rešerše obsahuje literaturu vztahující se k řešenému tématu za rok 2008. Je uspořádána tematicky podle jednotlivých oblastí, v jejich rámci abecedně podle názvů a jmen autorů.

Důvěryhodné úložiště

Digital Repository Audit Method Based on Risk Management (DRAMBORA). Digital Curation Centre (DCC) and Digital Preservation Europe (DPE). Version 0.1. 2007-02-09. 221 s.

DONNELLY, Martin.; INNOCENTI, Perla.; McHUGH Andrew.; RUUSALEPP, Raivo. *DRAMBORA Interactive: User Guide*. Digital Preservation Europe (DPE). Glasgow 2009, 34 s.

DRAMBORA Interactive: Introduction. 2009-02-09. London 2009.

Session 0: DRAMBORA. *DRAMBORA Interactive: Introduction*. 2009-02-09. London 2009.

Session 1: The landscape of repository assessment criteria. *DRAMBORA Interactive: Introduction*. 2009-02-09. London 2009.

Session 2: The concept of risk and risk management in digital preservation. *DRAMBORA Interactive: Introduction*. 2009-02-09. London 2009.

Session 3: Core characteristics of digital preservation repositories. *DRAMBORA Interactive: Introduction*. 2009-02-09. London 2009.

Session 4: Core characteristics of digital preservation repositories. *DRAMBORA Interactive: Introduction*. 2009-02-09. London 2009.

Session 5: The DRAMBORA methodology. *DRAMBORA Interactive: Introduction*. 2009-02-10. London 2009.

Session 6-9: Using DRAMBORA Interactive. *DRAMBORA Interactive: Introduction*. 2009-02-10. London 2009.

Session 10: Introduction to the test assessment. *DRAMBORA Interactive: Introduction*. 2009-02-11. London 2009.

Session 11: Practical assessment - Interviews. *DRAMBORA Interactive: Introduction*. 2009-02-11. London 2009.

Session 12: Practical hints for auditors. *DRAMBORA Interactive: Introduction*. 2009-02-11. London 2009.

Session 13: Benefits of using DRAMBORA. *DRAMBORA Interactive: Introduction*. 2009-02-11. London 2009.

ROSENTHAL, Colin.; BLEKINGE-RASMUSSEN, Asger.; HUTAŘ, Jan a kol. *Průvodce plánem důvěryhodného digitálního úložiště (PLATTER)*. 1. vyd. Praha: Národní knihovna ČR, 2009. 51 s. ISBN 978-7050-569-4.

Legislativa a koncepce

Creative Commons [online]. s.l. : Creative Commons, c2008. [cit. 2008-11-08]. Dostupný také z WWW: <<http://www.creativecommons.org>>.

Creative Commons Česká republika [online]. Praha : Creative Commons Česká republika, c2008. [cit. 2008-11-08]. Dostupný také z WWW: <<http://www.creativecommons.cz>>.

Česko

Zákon č. 216 ze dne 25. dubna 2006, kterým se mění zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In *Sb. zákonů*. 2006 [cit. 2008-11-08]. Dostupný také z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2006/sb072-06.pdf>>.

Česko

Zákon č. 552 ze dne 20. prosince 2005, kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In *Sb. zákonů*. 2006 [cit. 2008-11-08]. Dostupný také z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2005/sb188-05.pdf>>.

Česko

Zákon č. 130 ze dne 14. března 2002, o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje). In *Sb. zákonů*. 2002. [cit. 2008-11-08]. Dostupný také z WWW: <<http://aplikace.msmt.cz/VedaAVyzkum/Legislativa/LKsb056-02-130.pdf>>.

Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2006 – 2010 [online]. Praha : Ministerstvo školství, 2005. [cit. 2008-11-08]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.msmt.cz/PDF/DZ_SWOT_30_8_05.pdf>.

i2010: Digitální knihovny. *Knihovna plus* [online]. 2005, č. 2 [cit. 2008-11-08].

Dostupný z WWW:

<http://knihovna.nkp.cz/knihovnaplus51/digitalni_knihovnyEU.htm>. ISSN 1801-5948.

Koncepce trvalého uchování knihovních sbírek tradičních a elektronických dokumentů v knihovnách ČR do roku 2010 [online]. Praha : Národní knihovna, 2001-. [cit. 2008-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.ndk.cz/koncepce/koncepctext.pdf/view>>.

Study on the economic and technical evolution of the scientific publication markets in Europe [online]. Brussels : European Commission, 2006. [cit. 2008-11-08]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/research/science-society/pdf/scientific-publication-study_en.pdf>.

The 2003 OCLC Environmental Scan : Pattern Recognition report to the OCLC Membership [online]. Dublin : OCLC Online Computer Library Center, 2004. ISBN: 1-55653-351-9 [cit. 2008-11-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.oclc.org/reports/escan/downloads/introduction.pdf>>.

Metadata

Dublin Core Metadata Initiative. *DCMI Metadata Terms* [online]. Dublin Core Metadata Initiative, 2008-01-14 [cit. 2008-05-27]. Dostupný z WWW: <<http://dublincore.org/documents/dcmi-terms/>>.

Evidence publikační činnosti v AV ČR : Manuál [online]. Praha : Knihovna AV ČR, [c2007] [cit. 2008-05-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.iach.cz/knav/manual/manual.htm>>.

EVSKP-MS : metadatový soubor pro elektronické vysokoškolské kvalifikační práce v ČR [online]. Zpracovatelé Eva Bratková, Jan Mach. Verze 1.1. Praha: Odborná komise pro otázky elektronického zpřístupňování VŠKP AKVŠ ČR, 15. července 2008 [2008-09-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.evskp.cz/standardy/evskp/1.0/>>.

Informace pro předávání údajů do "Rejstříku informací o výsledcích" RIV [online]. Rada pro výzkum a vývoj, c2008 [cit. 2008-05-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=986>>.

KRČÁL, Martin. *O Komisi : základní informace* [online]. Asociace knihoven vysokých škol ČR, Odborná komise eVŠKP, aktualizováno 14.4.2008 [cit. 2008-05-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.evskp.cz/komise.php?tsekce=6&sek=>>>.

Library of Congress. *Dublin Core to MARC Crosswalk : upravená verze* [online]. Washington : Library of Congress, 2008-04-23 [cit. 2009-11-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.loc.gov/marc/dccross.html>>.

Metadata Object Description Schema (MODS) MODS : Uses and Features. Washington : Library of Congress, January 8, 2008 [cit. 2008-05-27]. Dostupný z WWW: <<http://www.loc.gov/standards/mods/mods-overview.html>>.

ETD-MS: an Interoperability Metadata Standard for Electronic Theses and Dissertations [online]. version 1.00, revision 2. [2008] , 25.6.2008 [cit. 2009-11-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.ndltd.org/standards/metadata/etd-ms-v1.00-rev2.html#thesis.degree>>.

Projekt NR VŠKP a systém na odhalování plagiátů [online]. Brno : Masarykova univerzita, [2007] [cit. 2008-05-27]. Dostupný z WWW: <http://is.muni.cz/clanky/2007_seminarVSKP.pl>.

Předávání údajů do Informačního systému výzkumu a vývoje RIV – Rejstřík informací o výsledcích 2008 [online]. Rada pro výzkum a vývoj, 26. září 2007 [cit. 2008-05-23]. Dostupný z WWW: <http://www.vyzkum.cz/storage/att/7AD4F05CCBA9E4FC005C48CE31494364/riv08_s3.pdf>.

Rejstřík informací o výsledcích RIV [online]. Rada pro výzkum a vývoj, c2008 [cit. 2008-05-23]. Dostupný z WWW:
<<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=956>>.

SCHÖPFEL, Joachim; STOCK, Christiane; HENROT, Nathalie. From SIGLE to OpenSIGLE: An in-depth look on resource migration in the European context. In *Eighth International Conference on Grey Literature : Harnessing the Power of Grey, New Orleans, United States, 4-5 December 2006*. (Conference Program and Abstracts : GL-conference series, ISSN 1385-2308 ; No. 8). Preprint konferenčního příspěvku dostupný z WWW:
<<http://opensigle.inist.fr/bitstream/10068/697774/2/GL8,%20Schopfel%20et%20al.,%202007,%20Conference%20Preprint.pdf>>.

Software

CDS Invenio. [cit. 2009-11-12] Dostupné z: <http://cdsware.cern.ch/invenio/>

CDS Invenio. Lecciones Prácticas. [cit. 2009-11-12] Dostupné z:
<http://www.leccionespracticas.com/cds-invenio/>

CERN Dokument Server. [cit. 2009-11-12] Dostupné z: <http://cds.cern.ch/>

CDSware. cit. 2009-11-12] Dostupné z: <http://cdsware.cern.ch/lists/project-cdsware-users/archive/>

Spolupráce

Knihovna Akademie věd České republiky (KNAV). [cit. 200P-11-11] Dostupné z:
<http://www.lib.cas.cz/cs>

KNAV, Evidence publikační činnosti ASEP. [cit. 200P-11-11] Dostupné z:
<http://www.lib.cas.cz/knav/cz/asep.htm>

Archeologický ústav AV ČR, Brno. [cit. 200P-11-11] Dostupné z:
<http://www.iabrno.cz/>

Archeologický ústav AV ČR, Praha. [cit. 200P-11-11] Dostupné z:
<http://www.arup.cas.cz/>

Biologické centrum AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z: <http://www.bc.cas.cz/>

Filozofický ústav AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z: <http://www.flu.cas.cz/>

Fyziologický ústav AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z:
<http://www.biomed.cas.cz/fgu/>

Geofyzikální ústav AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z: <http://www.ig.cas.cz/>

Geologický ústav AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z: <http://www.gli.cas.cz/>

Historický ústav AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z: <http://www.hiu.cas.cz/>

Národohospodářský ústav AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z: <http://www.ei.cas.cz/>

Slovanský ústav AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z: <http://www.slu.cas.cz/>

Sociologický ústav AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z: <http://www.soc.cas.cz/>

Ústav molekulární genetiky AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z:
<http://www.img.cas.cz/>

Ústav experimentální medicíny AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z:
<http://www.iem.cas.cz/>

Ústav fotoniky a elektroniky AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z: <http://www.ufe.cz/>

Ústav fyzikální chemie J. Heyrovského AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z:
<http://www.jh-inst.cas.cz/>

Ústav fyziky plazmatu AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z: <http://www.ipp.cas.cz/>

Ústav informatiky AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z: <http://www.cs.cas.cz/>

Ústav jaderné fyziky AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z: <http://www.ujf.cas.cz/>

Ústav přístrojové techniky AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z:
<http://www.isibrno.cz/>

Ústav státu a práva AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z: <http://www.ilaw.cas.cz/>

Ústav teoretické a aplikované mechaniky AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z:
<http://www.itam.cas.cz/>

Ústav termomechaniky AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z: <http://www.it.cas.cz/>

Ústav živočišné fyziologie a genetiky AV ČR. [cit. 200P-11-11] Dostupné z:
http://www.cas.cz/pracoviste_detail.php?ID=67

A2) Současný stav ve světě a v ČR

Výsledky výzkumu a vývoje hrazené z veřejných prostředků jsou v současné době typicky dostupné pouze na řešitelských pracovištích (vysoké školy, výzkumné ústavy) či v rámci dílčích informačních systémů poskytovatelů dotací. Proto jsou tyto cenné zdroje informací odborné veřejnosti často zcela nedostupné.

Národní technická knihovna (dále NTK) se shromažďování šedé literatury věnuje systematicky po celou dobu svého vývoje. Tato práce však vždy v sobě nesla znaky pragmatického přístupu k informačnímu zdroji, jako nositeli informace užitečné pro sféru vzdělávací a výzkumnou, nejednalo se o kumulace knihovních jednotek bez přímé vazby k jejímu využití.

I z toho důvodu bylo v roce 2007 ukončeno budování kolekce tištěných disertačních prací, neboť již bylo zřejmé, že další sbírky těchto prací budou pro účel studia dostupné v elektronické podobě.

V minulém roce vznikl ve spolupráci komise eVŠKP a Masarykovi univerzity v Brně systém Theses.cz¹, který již řeší podchycování vysokoškolských kvalifikačních prací na národní úrovni v elektronické formě a současně i systém na odhalování plagiátů. V současné chvíli používá tento systém 22 český a slovenských vysokých škol, ale pouze 2 z nich zpřístupňují plné texty vysokoškolských kvalifikačních prací veřejně tzv. světu.

Zcela neuspokojivá situace však zůstává v dalších oblastech šedé literatury.

NTK plánuje získávat šedou literaturu i z dalších oblastí výzkumu a vývoje jako jsou grantové agentury, státní správa, výzkumné organizace, školství, komerční sféra a open access. Pro tuto činnost NTK ve spolupráci s VŠE vytváří prostředí Národního úložiště šedé literatury (dále NUŠL), kde je možné vyhledat dokumenty, zpřístupnit je nebo zprostředkovat cestu k nim.

Od října 2009 nabízíme spolupráci na základě pilotní verze elektronického systému, která nám umožňuje předvést systém a konkrétně odpovídat i na detailní dotazy.

NTK díky zahájení spolupráce s ústavem AV zjistila různorodost přístupu k šedé literatuře. V případě produkce šedé literatury ústavu AV se spojila s knihovnou AV, která má také zájem o šedou literaturu a vznikla dohoda o spolupráci. Knihovna AV

¹ <http://theses.cz/>

implementuje šablony pro šedou literaturu do svého systému evidence publikační činnosti ASEP a bude tak plnit roli centrálního administrátora sběru šedé literatury pro ty ústavy AV, které budou mít zájem.

Vzhledem k legislativním i organizačním omezením vytváří NTK síť spolupracujících institucí na bázi dobrovolnosti.

Pro vyjasnění možností a práv poskytování šedé literatury lokálními producenty a sběru, uchování a zpřístupňování této literatury centrálními registry nechala NTK zpracovat právní expertizu na toto téma. Současně NTK uvítala uvedení české mutace licencí Creative Commons, které by měly vést ke snazšímu navazování spolupráce. Držitelé autorských práv mohou volit způsob jakým deklarují svá autorská práva k práci mezi klasickým autorským zákonem a licencí Creative Commons.

Významné skutečnosti se udály na poli šedé literatury v zahraničí. Poptávka po této literatuře celosvětově roste. Na základě tohoto poznatku vznikl návrh projektu na vytvoření celoevropské e-infrastuktury pro digitální repositáře šedé literatury (OpenSIGLE), na kterém se NTK podílí.

A3) Vstupní data a cíle

Rekapitulace cílů uvedených v projektu pro jednotlivé oblasti a jejich zasazení do časového harmonogramu budou užitečnou pomůckou pro posouzení toho, které z vytčených cílů se podařilo/nepodařilo realizovat v roce 2009. Konkrétní výsledky jsou uvedeny v kapitolách B1 a C1.

1. Příprava zadávací dokumentace pro modelovou aplikaci (1. fáze projektu 2Q 2008 – 2Q 2009)

Zadání úvodních expertíz jejichž, výsledkem bude zadávací dokumentace pro modelovou aplikaci, návrh metod zpracování digitálních sbírek a ochrany vytvářených digitálních zdrojů prezentovaných na webu projektu.

2. Realizace modelové aplikace a její ověření (2. fáze projektu 2Q 2009 – 3Q 2010)

Vypracování modelové aplikace splňující požadavky stanovené v první etapě a její funkční ověření realizačním týmem. Výsledkem bude ověřená technologie, postupy pro registry šedé literatury a WWW modelová aplikace sloužící jako vzor pro

realizátory registrů realizovaná externím dodavatelem. V roce 2009 zejména příprava a zadání vypracování modelové aplikace externímu dodavateli, příprava testovacích dat a průběžné testování modelové aplikace.

3. Uspořádání workshopu (průběžně 2008 – 2011)

Roční pořádání semináře o šedé literatuře a systémech pro zpřístupňování elektronických vysokoškolských kvalifikačních prací ve spolupráci s Odbornou komisí pro otázky elektronického zpřístupňování vysokoškolských kvalifikačních prací při Asociaci knihoven vysokých škol ČR, kde budou prezentovány průběžné výsledky projektu.

4. Elektronický dokument (průběžně 2008 – 2011)

WWW stránky projektu sloužící jako integrované informační prostředí pro kooperaci knihoven, archivů a akademických pracovišť s průběžnými výsledky výzkumu.

5. Nastavení komunikace s lokálními producenty šedé literatury pro účely dodávání testovacích dat (2009)

Oslovení lokálních producentů šedé literatury. Napojení na lokální repositáře. Zadání právní expertizy, která zohlední možnosti sběru, uchování a zpřístupnění šedé literatury a vysokoškolských kvalifikačních prací v NUŠL.

B) Analytická část

B1) Vlastní řešení

1. Řešitelský tým

Státní technická knihovna (STK) změnila k 1. 7. 2009 svůj název, sídlo a status.

Národní technická knihovna
Technická 6/2710
160 80 Praha 6 – Dejvice

Základní dokumenty jsou vystaveny na webových stránkách knihovny viz <http://www.techlib.cz/cs/o-nas/zakladni-dokumenty/> a zároveň je přikládáme v příloze č. 1.

Tato skutečnost byla oznámena odboru Umění a knihoven MK ČR 30. 7. 2009 viz příloha č. 2.

NKT jasně deklarovala svoji roli v oblasti šedé literatury v ČR ve statusu NTK článku 3 – hlavní úkoly a činnosti odstavec f) budování národního úložiště šedé literatury a zpřístupňování informací a poznatků v něm obsažených uživatelům NTK s využitím moderních informačních technologií viz příloha č. 3.

V řešitelském týmu NTK se na projektu podílí stejně jako v roce 2008 PhDr. Petra Pejšová, PhDr. Radka Římanová, Bc. Václav Jansa a PhDr. Martinu Pfeiferovou nahradila Bc. Bohdana Frantíková. V roce 2009 došlo k posílení řešitelského týmu tak jak bylo doporučeno při roční oponentuře projektu za rok 2008. Konkrétně byl do týmu přijat od března 2009 Ing. Jindřich Dolanský na pozici IT specialisty a od září 2009 Mgr. Iveta Fürstová na pozici koordinátora spolupráce s dodavateli dat.

V řešitelském týmu VŠE nedošlo v roce 2008 k žádným změnám a na projektu participují dle plánu Ing. Jan Mach a Ing. Václav Šubrta.

2. Příprava zadávací dokumentace pro modelovou aplikaci (1. fáze projektu 2Q 2008 – 2Q 2009)

Přípravu zadávací dokumentace jsme již zpracovali v roce 2008 formou specifikace požadavků na funkcionalitu SW pro digitální knihovnu šedé literatury a návazné služby. Požadavky na funkcionalitu SW jsme definovali tak, aby zahrnovaly

požadavky nutné pro pilotní realizaci systému, a aby na jejich základě byla vybrána moderní a podporovaná technologie s perspektivou dalšího rozvoje. Tato dokumentace byla přiložena k výsledkům projektu za rok 2008 a sloužila jako podklad pro výběrové řízení v roce 2009. Výběrové řízení na SW řešení pro digitální knihovnu šedé literatury mělo dvě kola. Toto výběrové řízení bylo zahájeno 24. 2. 2009 a finální vyhodnocení bylo vystaveno 5. 5. 2009. Výběrové řízení bylo veřejné a provedli jsme ho přes elektronické tržiště GEM společnosti B2B Centrum a. s. Do obou kol se přihlásily s nabídkou pouze dvě firmy: Masarykova universita, Fakulta informatiky a INCAD s. r. o. Masarykova universita, Fakulta informatiky nabídla vlastní řešení s využitím zkušeností z projektů Theses.cz a Odevzdej.cz a firma INCAD s. r. o. nabídla řešení, které kombinuje open source SW pro digitální repozitáře CDS Invenio a komerční SW EPS Fast pro uživatelské rozhraní. Nabídky z druhého kola výběrového řízení přikládáme v příloze č. 4.

Výběrové řízení vyhrálo řešení firmy INCAD s. r. o. Dokumentaci z hodnocení druhého kola výběrového řízení přikládáme v příloze č. 5.

3. Realizace modelové aplikace a její ověření (2. fáze projektu 2Q 2009 – 3Q 2010)

Metadata

Součástí řešení, klíčového pro tento projekt, byla příprava metadatového formátu přímo pro potřeby NUŠL. Na formát NUŠL jsme si stanovili základní požadavky, kterými jsou jednoduchost, minimum povinných polí a respektování metadatového standardu. Při analýze českých a zahraničních metadatových formátů jsme zjistili, že jsou velmi rozmanité, a to nás vedlo k poznání, že v této oblasti je tolik možností a variant, že metadatový formát pro NUŠL musí být flexibilní formát se schopností absorbovat nové prvky, které se v průběhu let objeví. V roce 2008 jsme definovali první návrh vlastního metadatového formátu verze 0.1, který jsme v roce 2009 testovali na vlastních datech v NTK a VŠE. Dále jsme si nechali zpracovat odbornou expertizu této verze, kterou přikládáme v příloze č. 6.

Výsledky testování a expertizy jsme promítli do beta verze 0.2 metadatového formátu NUŠL dostupná z <http://nysl.techlib.cz/index.php/Metadata>.

V souvislosti s implementací metadatového formátu NUŠL do vybraného SW řešení, kterým je systém INVENIO, jehož nativním formátem je právě MARC 21,

vznikla potřeba konverzní tabulky. Zpracovanou konverzní tabulku mezi prvky formátu NUŠL a formátem MARC 21 přikládáme v příloze č. 7.

Dále jsme nechali vytvořit XML schéma metadatového formátu pro NUŠL formou strukturovaného textu a jeho validace. Výsledkem bude validní abstraktní schéma NUŠL ve formátu XSD, které implementujeme do CDS Invenia.

Metadatový formát OpenSigele prochází stále úpravami, proto prozatím vyčkáváme na další verzi. Aktuálně budeme řešit připojení k databázi OpenSIGLE v roce 2010.

Dále jsou zpracovávány šablony pro jednotlivé druhy dokumentů šedé literatury, které budou implementovány do NUŠL a zájem o ně vyjádřila i knihovna AV do systému ASEP. Tyto šablony vystavíme na webových stránkách projektu viz <http://nysl.techlib.cz/index.php/Metadata> a pošleme dodatečně jako přílohu č. 8 společně s ročním vyúčtováním nejpozději k 15. 1. 2010.

SW řešení

Od července 2009 probíhá implementace SW CDS Invenio pro digitální repositář. Nejprve byl nainstalován virtuální počítač, na který se pak nainstalovalo samotné CDS Invenio. V rámci CDS Invenia byl vytvořen vlastní metadatový formát NUŠL na základě konverzní tabulky, dále sbírky podle jednotlivých druhů dokumentů a podle institucí, základní vyhledávací indexy, struktura prohlížení podle sbírek, struktura plného záznamu, uživatelských rolí, průběžně jsou vkládány šablony podle druhů dokumentů, které slouží pro vkládání metadat i plných textů. V současné chvíli je repositář funkční a dostupný z <http://invenio.ntkcz.cz/> a probíhá jeho průběžné testování.

NÁRODNÍ
ÚLOŽIŠTĚ
ŠEDÉ
LITERATURY

Hledej Přidej Personalizace Nápověda

Hlavní stránka

Národní úložiště šedé literatury

Search 77 records for:

všechna pole **Hledej** **Prolistuj**

[Tipy pro vyhledávání](#) :: [Rozšířené Hledání](#)

Narrow by collection:

- [Vysokoškolské kvalifikační práce](#) (0) [chráněno]
[Habilitační práce](#) (0) [Doktorské práce](#) (0) [Rigorózní práce](#) (0) [Diplomové práce](#) (0) [Bakalářské práce](#) (0)
- [Zprávy](#) (37)
[Statistické zprávy](#) (0) [Technické zprávy](#) (0) [Výzkumné zprávy](#) (0) [Závěrečné zprávy](#) (0) [Výroční zprávy](#) (37)
- [Autorské práce](#) (0)
[Preprinty](#) (0) [Referáty](#) (0)
- [Firemní literatura](#) (0)
[Katalogy výrobků](#) (0) [Návody](#) (0)
- [Konferenční materiály](#) (40)
[Postery](#) (0) [Prezentace](#) (37) [Sborníky](#) (0) [Programy](#) (0) [Články](#) (3)
- [Studijní materiály](#) (0)
[Učební osnovy](#) (0) [Otázky ke zkouškám](#) (0) [Záznamy z přednášek](#) (0)

Zároveň byly připraveny informace pro spolupracující instituce viz http://nusl.techlib.cz/index.php/Informace_o_CDS_Inveiu a příloha č. 9.

Dále bylo zpracováno uživatelské rozhraní pro NUŠL v systému ESP Fast, ke kterému máme zajištěnou v rámci řešení projektu do konce roku 2011 evaluační licenci. Přes toto rozhraní jsou připojeny následující báze šedé literatury nebo jejich vydefinované části obsahující šedou literaturu:

- ASEP AV ČR
- Katalog NTK
- VŠE
- CDS Invenio

V současné chvíli se jedná převážně o metadata, která budou v příštím roce importována do repositáře NUŠL.

Jedná se o uživatelsky příjemné rozhraní, kde jsou dostupné navigace podle druhů dokumentů, autorů, klíčových slov, připojených bází a nabízí se i časová osa. S tímto rozhraním budou pracovat koncoví uživatelé NUŠL z adresy <http://www.nusl.cz>.

Rozhraní NUŠL pro koncové uživatele

NTK
50°6'14.083"N, 14°23'26.365"E
Národní technická knihovna
National Technical Library

NÁRODNÍ ÚLOŽIŠTĚ ŠEDÉ LITERATURY

NTK (6724) VŠE (10813) AVČR (21622) lorem ipsum CDS Invenio

Počet nalezených dokumentů: 39159 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | Další

skrýt časovou osu od 1969 do 2009 Použít

Period	Count
(31)	31
1970 - 1979	20
1980 - 1989	251
1990 - 1999	1518
2000 - 2009	37180

Druh dokumentu

- Bakalářská práce (5830)
- Diplomová práce (4870)
- Disertační práce (113)

Autoři

- Petr Boukal (177)
- Soňa Gullová (165)
- Mandák Bohumil (157)
- Josef Taušer (153)

Deskriptory

- dialectology (424)
- Czech dialects (420)
- geolinguistic (419)
- history (224)

Dopad Basel II na kapitálovou přiměřenost bank - The impact of Basel II on capital adequacy of banks.
This thesis is focused on the new basel capital accord - Basel II. The first part of the work deals with financial risks and their regulation. Next part is concerned on Basel I and Basel II. This...
Jiří, Witzany; Stanislava, Půloňová; VŠE 10.9.2009

Spokojenost zákazníků po změně věrnostního programu - Consumer satisfaction after relaunch of customer loyalty program
-
Marcela, Zamazalová; Libuše, Kalíšková; VŠE 9.9.2009

Zdroje financování malých a středních podniků - Financial resources of small and medium enterprises
The graduation thesis is engaged in questions of small and medium enterprises (SME) and it tries to clarify financing possibilities of this segment. The introductory part attends to the definition of...
Anna, Stařková; Kateřina, Ludwigová; VŠE 9.9.2009

Marketingová komunikace v internacionálním marketingu - Marketing Communication in the International Marketing
-
Jana, Boučková; Dana, Vašková; VŠE 9.9.2009

Financování veřejných vysokých škol, konkrétně investičních projektů - Funding of public universities - investment projects
The work describes particularities of public universities. More detail is given to financing investment projects by the Ministry of Education, Youth and Sports and by European Union funds. The main...
Hana, Takáčová; Štěpánka, Nováková; VŠE 9.9.2009

The product assortment optimization of the company Pfanner, spol. s r.o. - Optimalizace sortimentu ve firmě Pfanner
-
Oldřich, Vávra; Majmír, Štastný; VŠE 9.9.2009

Průběžně probíhá podkladová analýza a dokumentace pro SW řešení NUŠL, která představuje metodiky zpracování digitálních sbírek pro NUŠL, popis lokalizace SW CDS Invenia pro NUŠL a připojení spolupracujících systémů s NUŠL pro rok 2009 přes systém FAST EPS. Výsledná dokumentace bude zaslána dodatečně jako příloha č. 10 společně s ročním vyúčtováním nejpozději k 15. 1. 2010.

Audit důvěryhodnosti repositáře

V listopadu 2009 jsme začali s auditem důvěryhodnosti repositáře NUŠL. Dle konzultací s odborníky z NK ČR se jedná o nejvhodnější období, kdy repositář již

existuje, máme v něm první reálná data a zároveň jsme na začátku a sbíráme zkušenosti. Hůře se dle jejich zkušeností dělá buď plán pro ještě neexistující repositář, kde jednoznačně chybí zkušenosti a reálná data, nebo pro již dlouhodobě běžící repositář, kde již může být obtížné změnit zaběhané postupy. Výstup auditu pošleme dodatečně jako přílohu č. 11 společně s ročním vyúčtováním nejpozději k 15. 1. 2010.

4. Uspořádání workshopu (průběžně 2008 – 2011)

V roce 2009 byl připraven druhý ročník „Semináře ke zpřístupňování šedé literatury“. Cílem semináře bylo předat odborné veřejnosti informace o průběhu řešení projektu a o nových trendech týkajících se zpracování a zpřístupňování šedé literatury u nás i ve světě. Na semináři byly prezentovány výsledky druhého roku řešení projektu NUŠL, příspěvek o šedé literatuře v kontextu českého práva, příspěvek o nástrojích pro dlouhodobou ochranu digitálních dokumentů. Byl prezentován také stav implementace perzistentních identifikátorů v NK ČR a informace o uvolnění tezauru PSH v licenci Creative Commons.

V souladu se záměrem prohloubit spolupráci se zahraničím na semináři zazněly také dvě přednášky zahraničních hostů, první z nich byla o projektu DRIVER (přednášející Sophia Jones) a druhá o činnosti a iniciativách organizace GreyNet v oblasti zveřejňování šedé literatury (přednášející Dominic Farace). Vzhledem k významné roli NTK při spolupráci se zahraničními institucemi byly prezentace i plné texty v tomto roce v angličtině. Řešitelé tak zároveň splnili i jednu z podmínek pro možnost zařadit v budoucnosti sborník ze semináře do CONFERENCE PROCEEDINGS firmy Thomson Reuters.

V rámci seminářů byl poskytnut účastníkům prostor pro diskusi. Kladné hodnocení „Semináře ke zpřístupňování šedé literatury 2009“ potvrzují výsledky dotazníku, které jsou dostupné na webových stránkách http://nysl.techlib.cz/images/Evaluace_semine_2009.pdf a příloha č. 12.

Seminář se opět konal na VUT v Brně 22. 10. 2009 a navázal tak na seminář Systémy pro zpřístupňování eVŠKP 2009 pořádaný 21. 10. 2009. Letos se na pořádání Semináře ke zpřístupňování šedé literatury nepodílela Asociace knihoven vysokých škol ČR na základě rozhodnutí z jednání výkonného výboru ze dne 6. 5. 2009, cituji ze zápisu bod šest -

Organizace semináře eVŠKP a semináře ke zpřístupňování šedé literatury : „K materiálům, které do konference ASOCIACE předem zaslali J. Mach a I. Prochásková proběhla diskuse. Nepřítomné členky VV zaslaly vyjádření písemně a předsedkyně s ním členy VV seznámila. Po diskusi bylo sedmi hlasy, tj. všemi přítomnými členy VV rozhodnuto takto:

AKVŠ, resp. komise eVŠKP bude organizovat pouze seminář eVŠKP, a to v souladu s pravidly schválenými výkonným výborem pro organizaci akcí AKVŠ v loňském roce. Součástí semináře může být neformální večerní setkání. Organizace semináře ke zpřístupňování šedé literatury je záležitostí nositelů projektu, tj. STK a VŠE. Nic nebrání tomu, aby tento seminář na seminář eVŠKP bezprostředně navazoval.“ viz příloha č. 13.

Sborník ze semináře je vydán online na webu projektu:

Seminář ke zpřístupňování šedé literatury 2009 : 2. ročník semináře zaměřeného na problematiku uchovávání a zpřístupňování šedé literatury, 22. 10. 2009 [online]. Praha : Národní technická knihovna, 2009. Dostupný z WWW: <http://nysl.techlib.cz/sbornik/2009/> ISSN 1803-6015.

Seminář ke zpřístupňování šedé literatury 2009 natolik zaujal účastnícího se ředitele evropské organizace GreyNet Dr. Dominica Farace, že nabídl opublikování vybraných příspěvků ze semináře v letním čísle časopisu Grey Journal v roce 2010.

5. Elektronický dokument (průběžně 2008 – 2011)

V druhém roce projektu se řešitelé zaměřili na spolupráci se zahraničím a prohloubení spolupráce v ČR.

Pro potřeby projektu byl rozšířen web <http://nysl.stk.cz> o další stránky s výsledky analýz řešitelů. Vzhledem ke změně jména Státní technické knihovny na Národní technickou knihovnu řešitelé rozhodli o změně doménového jména projektu na <http://nysl.techlib.cz>, přičemž původní adresa přesměrovává zájemce na adresu novou.

Pro zahraniční zájemce o seznámení s projektem a příp. navázání spolupráce byl připravena anglická mutace webu projektu <http://nrsl.techlib.cz>. Pro potřeby anglického webu je použit opět systém MediaWiki, který se osvědčil již v prvním roce projektu.

Vysoká škola ekonomická v Praze zajistila překlad jednotlivých stran z českého jazyka do jazyka anglického a následně obsahovou náplň anglického webu. I v roce 2010 budou řešitelé pokračovat v publikování výsledků na obou webech.

Česká verze projektu obsahuje ke konci roku 2009 tyto informace:

- Projekt NUŠL
 - 12. mezinárodní konference o šedé literatuře
 - O projektu
 - About project in english
 - Aktuality
 - Semináře
 - Dotazníkové šetření
 - Typologie dokumentů NUŠL
 - Software
 - Metadata
 - Identifikátory
 - Prezentace
 - Spolupracující organizace
 - Kontakty

- Šedá literatura
 - Definice
 - Legislativa v ČR
 - Výzkum a vývoj ve vědě
 - Informační zdroje
 - Producenti v ČR
 - Mezinárodní organizace

Anglická verze webu je totožná s verzí českou, vyjma krátkých pasáží nově přeložených nebo nevýznamných pro zahraničí.

6. Nastavení komunikace s lokálními producenty šedé literatury pro účely dodávání testovacích dat (2009)

Podkladem pro zahájení spolupráce s institucemi, které produkují šedou literaturu v rámci výzkumu a vývoje či na úrovni vysokých škol, státní správy nebo podnikové

sféry, se staly výsledky dotazníkového šetření. První kolo dotazování proběhlo koncem roku 2007 a druhé kolo koncem března 2008 prostřednictvím on-line dotazníku. Ze 48 dotazovaných institucí byla u 39 vyjádřena ochota k budoucí spolupráci, ale s ohledem na sjednané licenční podmínky.

Dalším krokem k úspěšné spolupráci bylo zpracování analýzy právních vztahů, které vzniknou mezi NTK, producenty šedé literatury a provozovateli databází, kterou přikládáme v příloze č. 14. Pro potřeby projektu vypracoval JUDr. Radim Polčák z Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v polovině roku 2009 stanovisko k právní otázce s názvem „Digitální zpracování tzv. šedé literatury pro Národní úložiště šedé literatury“, která je dostupná na webových stránkách projektu viz http://nysl.techlib.cz/images/Pravni_exp_NUSL.pdf. Tato analýza obsahuje i šest typů doporučených formulací smluvních ujednání, které budou při spolupráci použity podle typu a druhu instituce.

Spolupráce byla zahájena 8. 10. 2009, kdy bylo dopisem osloveno 23 kontaktních osob a ředitelů ústavů Akademie věd České republiky (Seznam oslovených ústavů viz. Příloha č. 15). Každý ústav obdržel průvodní dopis a Návrh smlouvy o spolupráci s Národním úložištěm šedé literatury (viz. Příloha č. 15). Dne 12. 10. 2009 obdržely kontaktní osoby ještě e-mail, v němž byly k dispozici rozšířené informace o spolupráci s NUŠL, návrh termínu osobní schůzky, pozvánka na exkurzi do nové budovy NTK a pozvánka na Seminář ke zpřístupňování šedé literatury, který se konal 22. 10. 2009 na VUT v Brně.

Několik dní po odeslání dopisů a e-mailů začaly odpovídat jednotlivé ústavy. Již v týdnu od 12. do 15. 10. 2009 se podařilo domluvit osobní schůzku s 9 ústavy AV ČR. V současné době je naplánováno nebo již proběhlo 11 schůzek, a to s Archeologickým ústavem Praha, Filozofickým ústavem, Geologickým ústavem, Geofyzikálním ústavem, Národohospodářským ústavem, Slovanským ústavem, Ústavem fyzikální chemie J. Heyrovského, Ústavem jaderné fyziky Řež, Ústavem molekulární genetiky, Ústavem teoretické a aplikované mechaniky a Ústavem živočišné fyziologie a genetiky. S dalšími ústavy postupně jednáme a snažíme se dohodnout termín osobní schůzky.

Do 11. 11. 2009 proběhlo již 6 osobních schůzek, kterých se zúčastnily v převážné většině vedoucí knihoven jednotlivých ústavů nebo vedoucí pracovníci ústavů. Na osobní schůzce jsou kontaktní osoby z ústavů informovány o projektu NUŠL a možnostech spolupráce. Schůzka rovněž slouží k získání informací o stavu šedé

literatury v rámci ústavu, tzn. jaké druhy šedé literatury může ústav do NUŠL poskytnout, zda budou mít zájem předávat jen metadata nebo plné texty, zda ústav vede vlastní databázi, zda by chtěl ústav vkládat dokumenty přímo do repozitáře NUŠL nebo si nainstalovat CDS Invenio jako lokální repozitář, atp.

Podle výsledků již uskutečněných osobních schůzek můžeme konstatovat, že převažuje zájem o možnost vkládání dokumentů přímo do repozitáře NUŠL (5 stavů). O instalaci CDS Invenia jako lokálního repozitáře má zájem Ústav teoretické a aplikované mechaniky, jenž si zde chce vést rovněž svou interní dokumentaci.

Spolupráce s vysokými školami bude navázána počátkem roku 2010 obdobným způsobem.

B2) Přínos řešitele

Přínos řešitele vyplývá z popisu vlastního řešení v kapitole B1.

B3) Posun znalostí

Projekt Národního úložiště šedé literatury běží již druhým rokem od přípravných prací jako byly studium materiálů, vypracování expertiz a analýz, definování požadavků apod. jsme se dostali k reálnému řešení digitálního repozitáře a navazování konkrétní spolupráce a tak i k posunu praktických znalostí dané problematiky. Prvním výsledkem bylo navýšení kapacity realizačního týmu o dva plné úvazky. Jeden úvazek byl vyčleněn na IT odborníka a druhý na koordinátora spolupráce s producenty dat.

Akcent významu projektu je vyjádřen i v textu Statutu Národní technické knihovny (kontinuálního pokračovatele STK), který vešel v platnost 1. 7. 2009. V tomto Statutu je zakotvena práce na NUŠL v článku 3 - Hlavní úkoly a činnosti:

„(2) Hlavními úkoly a činnosti NTK jsou:

...

f) budování národního úložiště šedé literatury a zpřístupňování informací a poznatků v něm obsažených uživatelům NTK s využitím moderních informačních technologií

.....“

Tento bod rozšiřuje původní text Statutu STK platného od 29. 6. 2007, kde byl pouze uveden jeden z hlavních úkolů řešené oblasti - „j) Budování národního systému šedé literatury“.

Klíčový posun znalostí proběhl v oblasti implementace SW pro digitální repozitář a uživatelské rozhraní. Zde se velmi osvědčil plán najmout na implementaci externího dodavatele.

Významný posun znalostí nastal v právních oblastech šedé literatury a vysokoškolských kvalifikačních pracích. A to především z hlediska možností uzavírání licenčních smluv s lokálními producenty a správci databází šedé literatury. Dále v možnostech sběru, uchování a zpřístupňování těchto druhů literatury a to jak na území ČR tak prostřednictvím zahraničních databází.

Velký problém výzkumu okolního prostředí NUŠL je rychlá proměnlivost a z něj vyplývající stále náročnější představy o systému NUŠL. V roce 2009 byly rozvíjeny komunikační kanály vůči zahraničí s cílem zabezpečit udržení projektu v evropském kontextu. Výsledkem je podání projektové žádosti do 7. rámcového programu : INFRA-2010-3.3: Coordination actions, conferences and studies supporting policy development, including international cooperation for e-infrastructures s návrhem projektu Feasibility Study: Towards the creation of a cohesive pan-European e-infrastructure, which will serve the OpenSIGLE Repository and further the advancement of open access to digital grey literature collections and resources pod zkratkou OpenSIGLE, který koordinuje organizace GreyNet z Nizozemí. Na tomto projektu se hodlají v různých rolích podílet následující organizace INIST-CNRS (France), GreyNet (Netherlands), OSTI-DOE (USA), NTK (Czech Republic), CABI (UK), University of Lille (France) a ISTI/CNR (Italy). Návrh projektu je přiložen v příloze č. 16.

V návaznosti na poster „National Repositories of ETDs and Grey Literature in Czech Republic“ prezentovaný na konferenci ETD 2009 „Symposium on Electronic Theses and Dissertations“ v Pittsburku byl řešitelem pozván do ČR na přednášku pan Martin Moyle, který vystoupil na semináři *Systémy pro zpřístupňování eVŠKP 2009* dne 21. 10. 2009 v Brně. V přednášce „*DART-Europe E-theses Portal*“ se

řešitelé projektu i zájemci z řad odborné veřejnosti seznámili se systémem DART Europe a technickými a organizačními požadavky nutnými pro zpřístupnění českých kvalifikačních prací v tomto portálu. Tyto požadavky plánovaný systém NUŠL splňuje a může tak v budoucnu sloužit jako dodavatel VŠKP do evropské databáze DART-Europe.

Výzkum v oblasti metadatového formátu přinesl zjištění, že většina systémů pro zpřístupňování šedé literatury sice vychází z obecných standardů, ale upravuje je a doplňuje podle konkrétních potřeb. Tato skutečnost platí i pro metadatový formát NUŠL. Zároveň se metadatové standardy musí přizpůsobovat používaným SW, jako v našem případě, kdy prezentační metadatový formát NUŠL musel být převeden do vnitřního formátu MARC21, který je nativním formátem vybraného SW CDS Invenia.

Posun znalostí, ke kterým v řešitelském týmu dochází, je průběžně zveřejňován na internetové stránce projektu a byl i obsahem přednášek odborného semináře. Touto prací se snažíme o kultivaci českého prostředí v dané problematice.

C) Navrhovaná část

C1) Výsledky řešení

Hlavní výsledky řešení v roce 2009 jsou v těchto oblastech:

1. Příprava zadávací dokumentace pro modelovou aplikaci (1. fáze projektu 2Q 2008 – 2Q 2009)

Na základě vyspecifikovaných požadavků na funkcionalitu SW bylo ve veřejném výběrovém řízení přes elektronické tržiště GEM vybráno SW řešení pro NUŠL, které kombinuje open source SW pro digitální repozitáře CDS Invenio a komerční SW EPS Fast pro uživatelské rozhraní od firmy INCAD s. r. o.

2. Realizace modelové aplikace a její ověření (2. fáze projektu 2Q 2009 – 3Q 2010)

V roce 2009 jsme testovali první návrh vlastního metadatového formátu verze 0.1 z roku 2008 na vlastních datech v NTK a VŠE. Dále jsme si nechali zpracovat odbornou expertizu této verze. Výsledky testování a expertizy jsme promítli do beta verze 0.2 metadatového formátu NUŠL. Zpracovali konverzní tabulku mezi prvky formátu NUŠL a formátem MARC 21, který je nativním formátem systému CDS INVENIO. Dále XML schéma metadatového formátu pro NUŠL formou strukturovaného textu a jeho validace. A šablony pro jednotlivé druhy dokumentů šedé literatury.

V rámci tohoto úkolu jsme implementovali SW CDS Invenio pro digitální repozitář dostupný z <http://invenio.ntkcz.cz/> a uživatelské rozhraní pro koncové uživatele NUŠL www.nusl.cz. Dále jsme zpracovali podkladovou analýzu a dokumentaci pro SW řešení NUŠL a audit důvěryhodnosti repozitáře NUŠL.

3. Uspořádání workshopu (průběžně 2008 – 2011)

Druhý ročník semináře zaměřený na problematiku šedé literatury „Seminář ke zpřístupňování šedé literatury 2009“ se věnoval celkové problematice šedé literatury a tématům s ní spojeným. Vzhledem k významné roli NTK při spolupráci se zahraničními institucemi byly prezentace i plné texty v tomto roce v angličtině.

Řešitelé tak zároveň splnili i jednu z podmínek pro možnost zařadit v budoucnosti sborník ze semináře do CONFERENCE PROCEEDINGS firmy Thomson Reuters. Seminář ke zpřístupňování šedé literatury 2009 natolik zaujal účastníky se ředitele evropské organizace GreyNet Dr. Dominica Farace, že nabídl opublikování vybraných příspěvků ze semináře v letním čísle časopisu Grey Journal v roce 2010.

Seminář ke zpřístupňování šedé literatury 2009 : 2. ročník semináře zaměřeného na problematiku uchovávání a zpřístupňování šedé literatury [online]. Praha : Národní technická knihovna, 22. 10. 2009 [cit. 2009-11-09]. ISSN 1803-6015.

4. Elektronický dokument (průběžně 2008 – 2011)

Pro potřeby projektu byl rozšířen web <http://nusl.stk.cz> o další stránky s výsledky analýz řešitelů. Vzhledem ke změně jména Státní technické knihovny na Národní technickou knihovnu řešitelé rozhodli o změně doménového jména projektu na <http://nusl.techlib.cz>, přičemž původní adresa přesměrovává zájemce na adresu novou.

Pro zahraniční zájemce o seznámení s projektem a příp. navázání spolupráce byl připravena anglická mutace webu projektu <http://nrgl.techlib.cz>.

Národní technická knihovna, Vysoká škola ekonomická v Praze. *Národní úložiště šedé literatury : stránky projektu* [online]. 2009. Praha : Národní technická knihovna, 2008-2009 , 9. 11. 2009 [cit. 2009-11-09]. Česky. Dostupný z WWW: <<http://nusl.techlib.cz>>.

Národní technická knihovna, Vysoká škola ekonomická v Praze. *National Repository for Grey Literature: stránky projektu* [online]. 2009. Praha : Národní technická knihovna, 2008-2009 , 9. 11. 2009 [cit. 2009-11-09]. Anglicky. Dostupný z WWW: <<http://nrgl.techlib.cz>>.

5. Nastavení komunikace s lokálními producenty šedé literatury pro účely dodávání testovacích dat (2009)

V rámci tohoto úkolu byly nejprve zpracována právní expertiza k digitálnímu zpracování šedé literatury pro NUŠL. Expertiza se zabývá analýzou právních vztahů, které vznikají mezi NTK, producenty tzv. šedé literatury a provozovateli příslušných databází při elektronickém zpracování, uchování a publikování tohoto typu literatury. Dále se zabývá analýzou právních vztahů plynoucích z elektronického zpracování, uchovávání a publikování kvalifikačních prací (autorských děl) včetně metadat zahrnutých v databázích univerzit. V závěrečné části právní expertizy je návrh doporučení pro vysoké školy na uzavírání licenčních smluv se studenty – autory kvalifikačních prací. Doporučení obsahuje stručné zhodnocení vztahu mezi vysokou školou a studenty, shrnuje možnosti vyřešení smluvních vztahů a obsahuje obecná doporučení týkající se uzavírání smluv.

Spolupráce byla zahájena oslovením 23 kontaktních osob a ředitelů ústavů Akademie věd České republiky, kteří souhlasili se spoluprací v dotazníkovém šetření v roce 2008. Spolupráce s vysokými školami bude navázána počátkem roku 2010.

6. Prezentace projektu na odborných fórech

Jan Mach. *Vybrané projekty registrů v ČR* [online]. Konference Bibliotheca Academica – Cíle a perspektivy vysokoškolských knihoven 2009. Praha : Asociace knihoven vysokých škol ČR, 4. 11. 2009.

Jan Mach, Iva Horová. *National Repositories of ETDs and Grey Literature in Czech Republic* [online]. Konference ETD 2009 Symposium on Electronic Theses and Dissertations, Pittsburg, PA, Poster. U.S.A. 2009 [cit. 2009-11-09]. dostupný z WWW: <<http://conferences.library.pitt.edu/ocs/viewabstract.php?id=680&cf=7>>.

PEJŠOVÁ, Petra. *Národní úložiště šedé literatury jako součást Digitální polytematické knihovny vědy, výzkumu a vývoje*. Knihovna : knihovnická revue. 2009, roč. 20, č. 1, s. 30-37. Dostupný z WWW: <<http://knihovna.nkp.cz/knihovna91/pejs.htm>>.

PEJŠOVÁ, Petra. *National Repository of Grey Literature – second year*. In Seminář ke zpřístupňování šedé literatury 2009: 2. ročník semináře zaměřeného na problematiku uchovávání a zpřístupňování šedé literatury, 22. 10. 2009 [online]. Praha : Národní technická knihovna, 2009. Dostupný z WWW: <http://nusl.techlib.cz/images/NRGL_fulltext_2009_final.pdf>. ISSN 1803-6015.]

PEJŠOVÁ, Petra. Projekt Digitální knihovna pro šedou literaturu po prvním roce řešení. Digitální knižnice 2009. Dostupný z WWW: <http://www.schk.sk/fileadmin/docs/digilib/2009/Petra-PEJSOVA.pdf>.

PEJŠOVÁ, Petra. *System of Grey Literature in the Czech Republic*. In FARACE, D. (ed.). *The Grey Mosaic: Piecing It all Together : eleven International Conference on Grey Literature, Washington, U.S.A., December 14-15, 2009 : GL11 conference proceedings*. Poster. Amsterdam: TextRelease, 2009, s.

(prezentace a vydání sborníku proběhne v prosinci 2009)

C2) Závěr

V rámci řešení výzkumného záměru se podařilo dosáhnout výsledků, které splňují stanovené cíle pro rok 2009 a umožňují pokračování projektu v následujícím roce.

V řešení jsme reflektovali připomínky z oponentury projektu za rok 2008, kde nám bylo doporučeno navýšit kapacitu řešitelského týmu a nepřiklánět se při výběru SW řešení pouze k open source SW, ale naopak otevřít možnosti i ke komerčním řešením. Pracovní tým jsme navýšili o dva plné pracovní úvazky a pro výběr SW řešení jsme vypsalí veřejné výběrové řízení prostřednictvím elektronického tržiště GEM.

Pro další řešení projektu je významná snaha NTK zapojit se a tím i logicky navázat na řešení NUŠL do řešitelského týmu evropské databáze šedé literatury OpenSIGLE podáním projektové žádosti na vypracování studie proveditelnosti na vytvoření celoevropské e-infrastruktury pro digitální repositáře šedé literatury do 7. rámcového programu. Tento projekt koordinuje organizace GreyNet se sídlem v Amsterdamu.

Za významné považujeme, že Dr. Dominic Farace ředitel evropské organizace GreyNet velmi kladně zhodnotil kvalitu Semináře ke zpřístupňování šedé literatury 2009 a nabídl opublikování vybraných příspěvků ze semináře v letním čísle časopisu Grey Journal v roce 2010.

Projekt byl prezentován prostřednictvím posteru „National Repositories of ETDs and Grey Literature in Czech Republic“ na konferenci ETD 2009 „Symposium on Electronic Theses and Dissertations“ v Pittsburku a dále budeme o projektu informovat prostřednictvím posteru „System of Grey Literature in the Czech Republic“ na 11. mezinárodní konferenci o šedé literatuře (11th International

Conference on Grey Literature²), 14. prosince 2009 v Kongresové knihovně ve Washingtonu.

NTK bude v roce 2010 hostit 12. mezinárodní konferenci o šedé literatuře (12th International Conference on Grey Literature). Dopis o porozumění mezi NTK a pořadatelem GreyNet byl podepsán již 13. 5. 2009 viz příloha č. 17. Konference se bude pořádat 6. – 7. 12. 2010 v Ballingově sále NTK.

C3) Návrhy opatření

V následujícím roce se budeme především soustředit na testování implementovaného SW řešení pro digitální repositář a uživatelské rozhraní NUŠL. Protože uživatelské rozhraní NUŠL v systému EPS Fast máme zajištěno pouze evaluační licencí do konce řešení projektu – do roku 2011, budeme již v příštím roce hledat finanční možnosti na pořízení trvalé licence.

Dále budeme ověřovat, zda je dostačující navýšení pracovních kapacit, které bude záviset na množství a složitosti připojení lokálních producentů dat.

² <http://www.textrelease.com/g110program.html>

D) Použití finančních prostředků

D1) Komentář

Poznámka: Podrobný rozpočet obsahuje příloha č. 1 8

Účelová dotace hlavního řešitele - NTK:

Služby

Z prostředků na služby budou hrazeny externí služby sdružení České informační společnosti, o.s., která pro projekt dodá XML schéma metadatového formátu pro NUŠL formou strukturovaného textu a jeho validace, dále konverzní tabulku metadatového formátu NUŠL do formátu MARC. Dále služby firmy INCAD s.r.o., která pro projekt dodá analýzu a dokumentaci pro SW řešení NUŠL. Právní expertízu k problematice digitálního zpracování tzv. šedé literatury pro Národní úložiště šedé literatury pro projekt dodala Masarykova univerzita, právnická fakulta, Centrum celoživotního vzdělávání.

Finance na služby byly sníženy o 20tis. Kč na základě žádosti ze dne 28. 8. 2009 a jejího schválení ze dne 15. 9. 2009 viz příloha č. 19.

Osobní náklady – OON, odměna řešiteli

Osobní náklady budou využity na dohody o provedení práce a navýšení mzdové složky hlavního řešitele jako mimořádné odměny.

Původně v projektu byly přiznány dotace na dohodu o pracovní činnosti na vypracování podkladů pro licenční smlouvy s vysokými školami, ústavy Akademie věd a dalšími subjekty. Tento úkol byl naplněn službami právníka. Dohoda o pracovní činnosti byla změněna na základě žádosti ze dne 28. 8. 2009 a jejího schválení ze dne 15. 9. 2009 viz příloha č. 19.

Dohody o provedení práce byly uzavřeny na vypracování analýzy důvěryhodnosti datového úložiště NTK v rámci projektu Národního úložiště šedé literatury a konzultace k této analýze.

Pojištění

Sociální a zdravotní pojištění tvoří povinných 35% zákonných odvodů k položce mzdy.

FKSP

FKSP tvoří povinná 2% zákonných odvodů k položce mzdy.

Přečerpané částky na všech položkách budou uhrazeny z rozpočtu NTK.

Cestovní náklady

Z dotace byla hrazena služební cesta 1. – 4. 7. 2009 do Amsterdamu, kde se PhDr. Petra Pejšová zúčastnila workshopu k šedé literatuře Grey Works 2009 a pracovní schůzky k přípravě projektu na vytvoření celoevropské e-infrastuktury pro digitální repositáře šedé literatury (OpenSIGLE), který koordinuje organizace GreyNet se sídlem v Amsterdamu.

Dále bude z dotace hrazena služební cesta do Washingtonu 12.12. – 17. 12. 2009, jejíž náplní je aktivní účast na mezinárodní konferenci „Eleven International Conference of Grey Literature“ a pracovní jednání za účelem koordinace prací na projektu na vytvoření celoevropské e-infrastruktury pro digitální repositáře šedé literatury.

Cestovní náklady byly navýšeny o 20tis. Kč na základě žádosti ze dne 28. 8. 2009 a jejího schválení ze dne 15. 9. 2009 viz příloha č. 19.

Účelová dotace spoluřešitele - VŠE:

Služby

Z prostředků na služby budou hrazeny externí služby sdružení České informační společnosti, o.s., která pro projekt dodá analýzu šablon a metadat vzhledem k citačním standardům v ČR a zajištění „Semináře ke zpřístupňování šedé literatury“ (22. 10. 2009, VUT v Brně – 8 přednášek, 64 účastníků). Dále služby Ing. Martin Pešavi, který pro projekt zajistil instalaci, konfiguraci, migraci serveru a domén a správu systémů MediaWiki <http://nusi.techlib.cz> a <http://nrql.techlib.cz>. A služby Mgr. Helena Šubrtová, která pro projekt zajistila anglické mutace textů pro web <http://nrql.techlib.cz>.

Cestovní náklady

Z dotace byla hrazena služební cesta Ing. Jana Macha konferenci ETD 2009 Symposium on Electronic Theses and Dissertations, Pittsburg, PA, U.S.A., kde prezentoval projekt formou posteru.

Vklad hlavního řešitele - NTK:

V předloženém záměru se NTK zavázala vložit v roce 2009 do aktivit souvisejících s realizací záměru celkem 1543 Kč.

Mzdy

Vklad NTK tvoří především osobní náklady zaměstnanců a k nim vztažené režijní náklady. Vzhledem k posílení řešitelského týmu NTK bude částka vyšší než plánovaná.

Pojištění

Sociální a zdravotní pojištění tvoří povinných 35% zákonných odvodů k položce mzdy.

FKSP

FKSP tvoří povinná 2% zákonných odvodů k položce mzdy.

Náklady na pořízení nehmotného majetku

Tyto náklady byly použity na pořízení software pro modelovou aplikaci a pilotní realizaci budoucího národního úložiště.

Režijní náklady

Doplňkové režijní náklady a výdaje vzniklé v přímé souvislosti s projektem.

Podrobné vyúčtování bude dodáno dle smlouvy k 15.1. 2009. Tyto informace lze také získat v ekonomickém odboru NTK po uzavření rozpočtu za rok 2009.

Vklad hlavního spoluřešitele - VŠE:

V předloženém záměru se VŠE zavázala vložit v roce 2009 do aktivit souvisejících s realizací záměru celkem 141 000 Kč.

Mzdy + režijní náklady

Vklad VŠE tvoří osobní náklady zaměstnanců a k nim vztažené režijní náklady.

Pojištění

Sociální a zdravotní pojištění tvoří povinných 35% zákonných odvodů k položce mzdy.

Režijní náklady

Doplňkové režijní náklady a výdaje vzniklé v přímé souvislosti s projektem.

E) Resumé a klíčová slova

Klíčová slova v českém jazyce

šedá literatura, výzkum a vývoj, digitální knihovny, digitální repozitáře, digitální sbírky, dlouhodobá ochrana a archivace, metadata, důvěryhodné úložiště, perzistentní identifikátory, vědecké dědictví

Klíčová slova v anglickém jazyce

grey literature, research and development, digital libraries, digital repositories, digital collections, preservation, metadata, persistent identifiers, trusty repository, scientific heritage

Resumé

Zprávu o druhém roce (2009) řešení výzkumného záměru „Digitální knihovna pro šedou literaturu – funkční model a pilotní realizace“ zpracovala Národní technická knihovna (hlavní řešitel) spolu s Vysokou školou ekonomickou (spoluřešitel). Zpráva strukturovaně podává informace o změnách, ke kterým došlo během řešení, včetně vybudování řešitelského týmu. Strukturovaně jsou podány informace o vlastním řešení, jehož výstupem je implementace softwaru pro pilotní realizaci, právní expertiza zaměřená na šedou literaturu v ČR, 0.2 beta verze metadatového formátu a jeho validního XML schéma, audit důvěryhodnosti digitálního repozitáře NUŠL.

Oblasti komunikace s odbornou veřejností byl uspořádán druhý ročník Seminář ke zpřístupňování šedé literatury 2009 (Brno, 22. 10. 2009) a prezentace projektu na odborných konferencích, seminářích a v tisku.

V roce 2009 byla v rámci ČR navázána aktivní spolupráce s 23 ústavy AV a v zahraničí především s evropskou organizací pro šedou literaturu GreyNet a francouzskou organizací INIST.

Zpráva obsahuje vyhodnocení všech výše uvedených aktivit. Informace o řešení projektu jsou dostupné v české jazyce na webové stránce <http://nusl.techlib.cz/> a v anglickém jazyce na webové stránce <http://nrgl.techlib.cz/>.

F) Přílohy

Příloha č. 1: Základní dokumenty NTK

Příloha č. 2: Dopis pro MK ČR o změně názvu a sídla z 30. 7. 2009

Příloha č. 3: Status Národní technické knihovny

Příloha č. 4: Nabídky SW řešení

Příloha č. 5: Vyhodnocení 2. kola výběrového řízení na SW řešení

Příloha č. 6: Expertiza metadatového formátu

Příloha č. 7: Konverzní tabulka

Příloha č. 8: Šablony

Příloha č. 9: Informace o CDS Inveniu

Příloha č. 10: Podkladová analýza a dokumentace

Příloha č. 11: Audit důvěryhodnosti repositáře

Příloha č. 12: Evaluace semináře

Příloha č. 13: Zápis z jednání výkonného výboru AKVŠ dne 6. 5. 2009

Příloha č. 14: Právní expertiza

Příloha č. 15: Seznam oslovených ústavů AV a návrh smlouvy

Příloha č. 16: Návrh projektu OpenSIGLE

Příloha č. 17: Dopis o porozumění mezi NTK a GreyNet

Příloha č. 18: Podrobné vyúčtování 2009

Příloha č. 19: Žádost o změnu financování a její schválení